

физической культуре, спорту и туризму : материалы XIV Междунар. науч. Сессии по итогам НИР за 2015 год, Минск, 12-14 апр.2016 г: в 3 ч. / Белорус. гос. ун-т физ.культуры ; редкол.: Т.Д. Полякова (гл. ред.) [и др.]. Минск : БГУФК, 2016. – Ч.2. – С. 136-139.

4. Винер И.А. Подготовка высококвалифицированных спортсменов в художественной гимнастике : Дис. .канд. пед. наук: 13.00.04 : защищена 27.02.03 / Винер Ирина Александровна ; С.-Петербур. гос.акад. физ. культуры им. П.Ф. Лесгафта. СПб., 2003. — 120 с.

5. Власюк О.О., Пуздря Т.В. Общие основы теории ритмики и хореографии. Методичні рекомендації для студентів інститутів фізкультури. Дніпропетровськ, 2010. – 28 с.

6. Карпенко Л.А. Показательные выступления в системе подготовки в художественной гимнастике / Л.А. Карпенко // Гимнастика : сб.науч.тр. –Вып. У1 / С.-Петербур. гос. ун-т физ. культуры им. П.Ф. Лесгафта. СПб., 2008. – 67 с.

7. Мессерер А.М. Уроки классического танца. – М.: «Искусство», 1967. – 552с.

8. Плеханова М.Э. Основные критерии спортивной эстетики / М.Э. Плеханова, А.М. Кабаева // Научно-теоретич. журнал «Ученые записки университета имени П.Ф. Лесгафта». № 4(62). — СПб., 2010. – 87 с.

9. Румба О.Г. Основы хореографической грамотности в художественной гимнастике / О.Г. Румба // Учебное пособие. – Белгород, 2008. – 6 с.

References.

1. Biryukova S.L. Horeograficheskaya podgotovka v sporte. Kiev: KGIFK, 1990. – 18s.

2. Borisenko S.I. Povyishenie ispolnitelskogo masterstva gimnastok na osnove sovershenstvovaniya horeograficheskoy podgotovki: avtoref. dis. kand. ped. nauk: spets.: 13.00.04 / Borisenko, Svetlana Ivanovna; SPb GAFK im. P. F. Lesgafta. — SPb., 2000. — 21 s.

3. Borysova Yu. Obosnovanie neobходимosti ispolzovaniya programmy sovershenstvovaniya artistichnosti v tantsevalnom sporte / Nauchnoe obosnovanie fizicheskogo vospitaniya, sportivnoy trenirovki i podgotovki kadrov po fizicheskoy kulture, sportu i turizmu : materialy XIV Mezhdunar. nauch. Sessii po itogam NIR za 2015 god, Minsk, 12-14 apr.2016 g: v 3 ch. / Belarus. gos. un-t fiz.kulturyi ; redkol.: T.D. Polyakova (gl. red.) [i dr.]. Minsk : BGUFK, 2016. – Ch.2. – S. 136-139.

4. Viner I.A. Podgotovka vyisokokvalifitsirovannyih sportsmenok v hudozhestvennoy gimnastike : Dis. .kand. ped. nauk: 13.00.04 : zaschischna 27.02.03 / Viner Irina Aleksandrovna ; S.-Peterb. gos.akad. fiz. kulturyi im. P.F. Lesgafta. SPb., 2003. — 120 s.

5. Vlasyuk O.O., Puzdrya T.V. Obschie osnovyi teorii ritmiki i horeografii. Metodichni rekomendatsiyi dlya studentiv Institutlv fizkulturi. Dnlpropetrovsk, 2010. – 28 s.

6. Karpenko L.A. Pokazatelnye vyistupleniya v sisteme podgotovki v hudozhestvennoy gimnastike / L.A. Karpenko // Gimnastika : sb.nauch.tr. –Vyip. U1 / S.-Peterb. gos. un-t fiz. kulturyi im. P.F. Lesgafta. SPb., 2008. – 67 s.

7. Messerer A.M. Uroki klassicheskogo tantsa. – M.: «Iskusstvo», 1967. – 552s.

8. Plehanova M.E. Osnovnyie kriterii sportivnoy estetiki / M.E. Plehanova, A.M. Kabaeva // Nauchno-teoretich. zhurnal «Uchenye zapiski universiteta imeni P.F. Lesgafta». # 4(62). — SPb., 2010. – 87 s.

9. Rumba O.G. Osnovyi horeograficheskoy gramotnosti v hudozhestvennoy gimnastike / O.G. Rumba // Uchebnoe posobie. – Belgorod, 2008. – 6 s.

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.1(129).04

УДК: 796.412.2.011.3-053.4

Гончар Л. В. аспірант,

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту, м. Дніпро

ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАСОБІВ ХУДОЖНЬОЇ ГІМНАСТИКИ В ПРОЦЕС ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДО ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ РУХІВ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Гармонійний розвиток дитини – є пріоритетним завданням родини і навчальних закладів. Правильна постава, легка та технічна хода, біг, стрибки все це життєво необхідні навички які починають формуватися у дошкільному віці. Метою дослідження було визначити засоби художньої гімнастики які спрямовані на формування культури рухів дітей та використання їх в умовах закладів дошкільної освіти. В основній частині статті визначено класифікацію засобів художньої гімнастики, знання та вміння якими діти повинні оволодіти під кінець навчального року. Враховуючи режим дня дітей 5-6 років вважаємо необхідним впровадження засобів художньої гімнастики у фізкультурне заняття та ранкову гімнастику, тому що вправи художньої гімнастики є універсальним засобом формування культури рухів дошкільнят. Перспективою подальших досліджень є розробка програми для формування культури рухів у старших дошкільників з використанням засобів художньої гімнастики в умовах закладів дошкільної освіти.

Ключові слова: художня гімнастика, культура рухів, дошкільники, фізкультурне заняття, вправи з предметами.

Гончар Л.В. Внедрение средств художественной гимнастики в процесс физического воспитания ЗДО для формирования культуры движений детей старшего дошкольного возраста. Гармоничное развитие ребенка – является приоритетной задачей семьи и учебных заведений. Правильная осанка, легкая и техническая походка, бег, прыжки все это жизненно необходимые навыки которые начинают формироваться в дошкольном возрасте. Целью исследования было определить средства художественной гимнастики, которые направлены на формирование

культури движений детей и использование их в условиях учреждений дошкольного образования. В основной части статьи дана классификация средств художественной гимнастики, знания и умения которыми дети должны овладеть к концу учебного года. Учитывая режим дня детей 5-6 лет, считаем необходимым внедрение средств художественной гимнастики в физкультурное занятие и утреннюю гимнастику, потому что упражнения художественной гимнастики является универсальным средством формирования культуры движений дошкольников. Именно этому виду спорта присущи эстетический и технический компоненты выполнения упражнений, т.е. проявление правильной осанки, красивого поворота головы, умения принять правильное положение тела, рук, ног. Перспективой дальнейших исследований является разработка программы для формирования «культуры движений» у старших дошкольников с использованием средств художественной гимнастики в условиях учреждений дошкольного образования.

Ключевые слова: художественная гимнастика, культура движений, дошкольники, физкультурное занятие, упражнения с предметами.

Gonchar Lilia Introduction of means of rhythmic gymnastics in the process of Physical Education at the institutions of preschool education in order to form the movements culture in children of senior preschool age. It's a well-known fact that beautiful and correct movements are formed in the young age. In the future on this basis it will be easy to master more complex movements and actions, including sports. **Purpose of the research.** On the ground of analyzed literature we are to determine the means of rhythmic gymnastics, which are aimed at the formation of movements culture and to develop the program of PT classes of 5-6 years old children in conditions of institutions of preschool education of Ukraine. **Methods of the research:** analysis of scientific and methodical literature, Internet resources and educational programs, and pedagogical supervision of the educational process in several preschool educational establishments and in the sport school of Olympic reserve in rhythmic gymnastics. **The research results.** We analyzed 6 kindergarten programs. One of the tasks is the development of the ability to correctly use the acquired motor experience in independent motor activity. In our opinion, it is the means of rhythmic gymnastics that will be effective for solving this problem.

Among the variety of means of rhythmic gymnastics we offer to identify basic and auxiliary ones, as the most effective for the formation of movements culture of preschool children in conditions of preschool education. Music and motor games improve the emotional background of the lesson, aesthetic behavior of preschoolers and creative skills. **Summary.** So Rhythmic gymnastics exercises is a universal means for forming the culture of movements of preschoolers because this sport has aesthetic and technical components of performing exercises, namely beautiful posture, beautiful head turn, and the ability to perform movements together and gently. **Prospects for further research.** To develop a set of exercises for the formation of a "culture of movements" for senior preschool children with the use of means of artistic gymnastics in the conditions of preschool educational institutions.

Keywords: rhythmic gymnastics, movements culture, preschoolers, physical training class, exercises with objects.

Актуальність. Аналіз останніх наукових досліджень. Рух є основним проявом життя і водночас засобом гармонійного розвитку особистості і дитини зокрема. Культура руху – включає всю сукупність рухових якостей, в тому числі і рухову естетику – пластичність, ритмічність, легкість, витонченість рухів і рухових умінь [12]. М. Я. Віленський (1994) характеризує рухову культуру особистості як інтегральну якість, що поєднує в собі не тільки рухову і художню техніку виконання, а й широку гуманістичну культуру особистості [4].

Як зазначають науковці (Ю. Ю. Борисова, 2012; Л. В. Гончар, Ю. Ю. Борисова, 2017; Л. А. Карпенко, І. А. Винер-Усманова, Е. С. Крючек, Е. Н. Медведєва, Р. Н. Терехина, 2014; Ж. А. Білокопитова, Т. В. Нестєрова, А. М. Дерюгіна, В. А. Безсонова, 2001; Л. А. Карпенко, О. Г. Румба, 2014) засоби художньої гімнастики позитивно сприяють всебічному удосконаленню рухових здібностей, формують у дитини навички естетичної поведінки, поняття про красу тіла, виховують смак та музичність, моральні та вольові якості. Основними засобами цього виду спорту є вправи з предметами під музичний супровід, що сприяє розвитку і удосконаленню тонкої координації рухів, відчуття ритму, музичності, артистичності [2, 3, 4, 6, 11].

Повсякденні рухи людини не завжди правильні. І тому на уроках фізичної культури необхідно навчити дітей правильно і красиво стояти, сидіти і ходити, виконувати фізичні вправи. Однак, з точки зору Ротерс Т.Т. (2001), в практиці роботи викладача цим питанням не приділяється належна увага, так як на перше місце ставляться кількісні показники виконання фізичних вправ [16].

Разом з тим життєві ситуації та практика вимагають спеціальних досліджень для розв'язання проблеми формування культури рухів дітей старшого дошкільного віку. Оскільки дитина повинна добре оволодіти основними рухами, накопичити значний потенціал фундаментальних рухових умінь і навичок, щоб у майбутньому на цій основі можна було легко освоїти більш складні рухи та дії, у тому числі і спортивні. На сьогодні засоби художньої гімнастики майже не використовуються під час процесу навчання дошкільників, тому актуальністю нашого дослідження є необхідність наукового обґрунтування програми фізкультурних занять для дітей 5-6 років у закладах дошкільної освіти України (ЗДО).

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконується відповідно до тематичного плану наукових досліджень Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту «Науково-теоретичні засади вдосконалення процесу фізичного виховання різних груп населення» (номер державної реєстрації 0106U003010) на 2016-2020 рр.

Метою дослідження було визначити засоби художньої гімнастики, які спрямовані на формування культури рухів та способи їх використання в умовах закладів дошкільної освіти.

Методи дослідження. Аналіз науково-методичної літератури та Інтернет – ресурсів, освітніх програм, педагогічне спостереження за навчальним процесом у дошкільних навчальних закладах №337, №28 та у спортивній дитячій юнацькій школі олімпійського резерву з художньої гімнастики м. Дніпра.

Результати дослідження. Аналізуючи програми для дитячих садків «Я у світі» (2019), «Українське дошкілля» (2017), «Впевнений старт» (2017), «Дитина» (2016), «Соняшник» (2014), «Казкова фізкультура» (2014) для дітей 5-х та 6-ти років висвітлюються такі освітні завдання як [1, 8, 9, 12, 14, 15]:

- спрямування роботи на збереження здоров'я дошкільників, покращення показників фізичного розвитку, підвищення опірності організму до несприятливих факторів внутрішнього і зовнішнього середовища;
- розвиток умінь доцільно використовувати набутій руховий досвід у самостійній руховій діяльності;
- забезпечення усвідомлення дітьми значення рухової діяльності, заходів для загартування, оздоровлення та збереження власного здоров'я, покращення фізичного розвитку, удосконалення функціональних можливостей організму;
- формування умінь домовлятися про спільну рухову діяльність, планувати її, обговорювати правила рухливих ігор, особливості виконання фізичних вправ. Формувати у дітей 5-6 років інтерес та позитивне ставлення до активної рухової діяльності, бажання досягати певних успіхів, долати перешкоди, особисті труднощі.

Художня гімнастика це складно-координований вид спорту. В якому спортсменки змагаються в індивідуальній програмі, а також у групових вправах [4]. Змагальна композиція гімнастики – це невелика вистава, яка має свій сюжет. Для досягнення такої майстерності спортивній підготовці гімнасток-художниць використовуються багато різних засобів (табл. 1):

Таблиця 1

Класифікація засобів в художній гімнастиці (Карпенко, 2004)

№ п/п	Типи	Види	Структурні групи елементів
1	Основні	Без предметів (рухи тілом)	Рівноваги, нахили, повороти, стрибки, хвилі, махові рухи; акробатичні елементи, кроки – біг; танцювальні і партерні рухи.
		З предметами	Кидки, відбивання, перекиди, ловіння; перехоплення, передачі, переكاتи; обертання, обкрутки, викрути; кола, спіралі, змійки, млини; елементи входом і стрибком через предмети.
2	Допоміжні	Спортивні	Стройові, загально розвиваючи, прикладні і акробатичні вправи. Вправи загальної і спеціальної фізичної підготовки.
		Танцювальні	Елементи класичного, історично побутового, народного та сучасного танців.
		Музично-рухливі	Музична грамота, музично-рухові завдання, творчі завдання та ігри.
3	Відновлюючи	Педагогічні	Раціональний розподіл і чергування навантажень та відпочинку, різноманіття засобів і методів, вправи на розслаблення, дихання і корекцію.
		Психологічні	Створення позитивного емоційного фону, значимих мотивів, сприятливі відносини, саморегуляція, ідеомоторні і психорегулюючі тренування, відволікаючи заходи.
		Гігієнічні	Раціональний режим, достатній сон, збалансоване харчування, вітамінізація, гігієнічні процедури.
		Фізіотерапевтичні	Різноманітні душі, ванни, бані, масажі, спортивні розтирання, аеронізація, ультрафіолетові ванни.

Серед різноманіття засобів художньої гімнастики можна відокремити основні і допоміжні, як найбільш ефективні для формування культури рухів у дошкільників в умовах закладів дошкільної освіти. Для впровадження засобів художньої гімнастики в навчальний процес дошкільників ми будемо використовувати основну і допоміжну групу засобів, а саме: без предметів (повороти, рівноваги, нахили, танцювальні рухи, стрибки, переكاتи) та з предметами (м'яч, скакалка, обруч).

Так, виконання рівноваги буде сприяти формуванню правильної постави; поворотів – координації рухів і вестибулярної стійкості; нахилів – гнучкості. Танцювальні рухи – це універсальний засіб формуванню граційності та музичності. Вправи зі скакалкою, м'ячем і обручем сприяють розвитку спритності, особливо таких її видів, як здатність керувати тимчасовим, просторовими і силовими параметрами рухів, до збереження рівноваги, почуття ритму, до орієнтування в просторі, до довільного розслаблення м'язів, координованості рухів. Музично-рухові ігри підвищують емоційний фон заняття, і виховують у дошкільнят навички естетичної поведінки, музичність, уважність, артистичні здібності. Застосування різноманітних фізичних вправ та рухливих ігор сприяє формуванню умінь орієнтуватися у просторі, розвиває винахідливість та кмітливість. Якщо рухи виконуються правильно, невимушено і разом з тим виразно, емоційно, то це позначається на естетичних почуттях, сприяє розумінню дитиною краси рухів.

За допомогою засобів художньої гімнастики діти зможуть оволодіти життєво-необхідними навичками, а саме:

- ходьба (у колоні по одному, парами, зі зміною напрямку, з виконанням рухів руками; звичайним, гімнастичним та схресним кроком; на носках, на п'ятах, на зовнішній та внутрішній стороні стопи; випадами та в присіді, спиною вперед, приставним кроком, вперед, назад, і з заплученими очима);
- біг (на носках, з високим підніманням стегна, короткими та широкими кроками, з подоланням перешкод, у колоні по одному, парами, з перешикуванням за сигналом, «змією», «зигзагом», «равликом», човниковий, спиною уперед, зі скакалкою, з високого старту, наввипередки, з максимальною швидкістю (на відстань 20 м), у повільному темпі, із середньою швидкістю (на відстань 350-450 м), на пересіченій місцевості);
- стрибки (на місці, з просуванням уперед, через лінії, невисокі предмети, на правій, лівій та обох ногах, через мотузку, у довжину з місця, вгору);
- котіння, кидання (підкидає невеликий м'яч угору, ловить його обома руками; вдаряє м'яч об землю, прокочує між

предметами, перекидає через мотузку, кидає обома руками знизу, від грудей з-за голови, ловить його, кидає в горизонтальну та вертикальну цілі; кидає на дальність м'яч, торбинку з мішком, шишки);

➤ повзання, лазіння (в упорі стоячи на колінах та кистях рук підлізаючи під перешкоди, повзає на гімнастичній лаві, підтягується руками лежачи на животі, пролізає в обруч; по гімнастичній стінці, похилій драбині спускається-піднімається);

➤ на рівновагу (ходить по прямій, звивистій, хвилястій дошці, мотузку, по колу, зигзагоподібно; піднімається на куб, лаву, стоїть з розведеними у гору руками, на одній нозі, з піднятою ногою, повертається в обидва боки; ковзає по крижаній доріжці);

➤ вправи для загального розвитку для різних груп м'язів (рук і плечового пояса, тулуба, ніг);

➤ вправи спортивного характеру (катання на санках та велосипеді, ходьба на лижах, підготовчі до плавання);

➤ танцювальні вправи (виконувати кроки галопу, рухатися у парі по колу, виконувати рухи відповідно до характеру мелодії, змісту пісні);

➤ з шиккування та перешикування (шикується в коло разом з невеликою кількістю дітей, у парі з однолітком у шеренгу; повертається праворуч, ліворуч, кругом).

Враховуючи режим дня дітей 5-6 років та компетенції, якими вони повинні оволодіти у процесі навчання у дошкільному закладі, вважаємо необхідним впровадження засобів художньої гімнастики у фізкультурне заняття та у ранкову гімнастику за схемою (табл. 2): на 1 – тижні вправи зі скакалкою, на 2 – з обручем, на 3 – з м'ячем. Таке чергування предметів відбувається до кінця навчального року. У кінці I-го півріччя контроль за оволодінням навчального матеріалу на відкритому занятті для батьків та на святі «Новий Рік». У II-му семестрі (з січня – по травень) діти вивчають композиції з предметами під музичний супровід. У кінці II-го семестру проводиться контроль набутих умінь і навичок на показовому занятті. Діти повинні виконати композиції зі скакалкою, обручем та м'ячем, що триває 1', і складається з елементів різних за складністю та структурою.

Таблиця 2

Схема впровадження засобів художньої гімнастики у навчальний процес ЗДО

Програма на місяць			
I – тиждень	II - тиждень	III - тиждень	IV - тиждень
Понеділок: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи + з використанням осінніх листочків, сніжинок, квітів. фізкультурне заняття за експериментальною програмою (зі скакалкою).	Понеділок: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи + з використанням осінніх листочків, сніжинок, квітів. фізкультурне заняття за експериментальною програмою (з обручем).	Понеділок: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи + з використанням осінніх листочків, сніжинок, квітів. фізкультурне заняття за експериментальною програмою (з м'ячем).	Понеділок: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи + з використанням осінніх листочків, сніжинок, квітів. фізкультурне заняття за експериментальною програмою (зі скакалкою).
Вівторок: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи з елементами народного танцю.	Вівторок: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи елементами народного танцю.	Вівторок: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи з елементами народного танцю.	Вівторок: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи з елементами народного танцю.
Середа: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи + з використанням осінніх листочків, сніжинок, квітів.	Середа: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи + з використанням осінніх листочків, сніжинок, квітів.	Середа: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи + з використанням осінніх листочків, сніжинок, квітів.	Середа: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи + з використанням осінніх листочків, сніжинок, квітів.
Четвер: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи+ сучасна хореографія. фізкультурне заняття за експериментальною програмою (зі скакалкою).	Четвер: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи + сучасна хореографія. фізкультурне заняття за експериментальною програмою (з обручем).	Четвер: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи + сучасна хореографія. фізкультурне заняття за експериментальною програмою (з м'ячем).	Четвер: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи + сучасна хореографія. фізкультурне заняття за експериментальною програмою (зі скакалкою).
П'ятниця: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи + з використанням осінніх листочків, сніжинок, квітів.	П'ятниця: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи + з використанням осінніх листочків, сніжинок, квітів.	П'ятниця: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи + з використанням осінніх листочків, сніжинок, квітів.	П'ятниця: ранкова гімнастика, ЗРВ + ритмічні рухи + з використанням осінніх листочків, сніжинок, квітів.

У комплекси вправ ранкової гімнастики засоби художньої гімнастики заплановані щоденно: протягом року три рази на тиждень (понеділок, середа, п'ятниця) діти виконують вправи для загального розвитку у поєднанні з ритмічними рухами та дидактичним матеріалом: в осінній період – з листочками, взимку – зі сніжинками, восени – з квітами. Вправи виконуються під музичний супровід з мультфільму «Пригоди Чиполліно», з кінофільму «Попелюшка», з мультфільму «Капітошка». Двічі на тиждень (вівторок, четвер): діти виконують вправи для загального розвитку, які поєднуються з ритмічними рухами, елементами сучасної хореографії та народного танцю. Засоби художньої гімнастики використовуються у фізкультурному занятті для ЗДО 2 рази на тиждень на яких діти вивчають основні рухи художньої гімнастики з предметами і без предметів. Композиції тривають 1 хвилину і складаються з елементів тіла: поворот на «пасе», рівноваги «ластівка», «чапля», боковий

перекат, стрибок ноги нарізно, стійка на лопатках та рухів з предметом у поєднанні з кроками, бігом та ритмічними рухами [7].

Висновки. Сутність поняття «культури рухів» розглядається у роботах таких авторів Ю. Насонова (2015), В. Сидорова (2002), В. Завадич (2013), А. Малишкін (2012), М. Єрьомушкін (2016), В. Бальсевич (1991), Л. Лубишева (1996), М. Вілевський (1994), В. Коренберг (2008), В. Клименко та В. Омельчук (1987), Z. Wamp (2009), M. Quennerstedt та H. Larsson (2015) та ін. Науковці єдині у думці, що «культура рухів» – це рухово-виконавчий компонент рухової культури, що включає в собі сприйняття культури руху в загалі, теорію, практику аналізу рухів, педагогічні, естетичні і соціальні аспекти рухової діяльності і складається з таких компонентів аксіологічного, освітнього, споживчого. У цих працях розкриваються загальні питання, що до поняття «культура рухів» та його сутності, але науково-методичних розробок що до формування «культури рухів» у дошкільників не має.

Вправи художньої гімнастики є універсальним засобом формування культури рухів дошкільнят тому, що саме цьому виду спорту притаманні естетичний і технічний компоненти виконання вправ, а саме прояв гарної постави, красивий поворот голови, вміння прийняти правильне положення тіла, ніг, рук, в точних стійких рівновагах та вміння зліто і м'яко виконувати рухи.

Перспективи подальших досліджень. Розробити програму для формування «культури рухів» у старших дошкільників з використанням засобів художньої гімнастики в умовах закладів дошкільної освіти.

Література

1. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільля»; за заг. редакцією О. В. Низковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.
2. Білокопитова Ж. А., Нестерова Т. В., Дерюгіна А. М., Безсонова В. А. Художня гімнастика : Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності. Київ, 2001. 115 с.
3. Борисова Ю. Ю., Гончар Л. В. Обґрунтування програми занять з фізичної культури для дітей 4-го та 5-го року життя з використанням елементів художньої гімнастики. Спортивний вісник Придніпров'я. 2017. №3. С. 14-19.
4. Борисова Ю. Ю., Мохова І. В., Ніколенко Л. В. Методика підготовки показових виступів засобами художньої гімнастики в умовах середньої школи з дівчатами 1-4 класів. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. 2012. №98. С. 69-73.
5. Виленский М. Я. Социально-педагогические детерминанты формирования здорового образа жизни. Теория и практика физической культуры. 1994. № 9. С. 9-11.
6. Винер-Усманова И. А., Крючек Е. С., Медведева Е. Н., Терехина Р. Н. Теория и методика художественной гимнастики. Артистичность и пути ее формирования. Москва : Человек, 2014. 120 с. (Библиотечка тренера).
7. Гончар Л. В., Борисова Ю. Ю. «Художня гімнастика для дошкільнят». Навчальний посібник. Дніпро : «ФП Стандарт-сервіс», 2020. 101 с.
8. Єфименко М. М. Програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку «Казкова фізкультура». Тернопіль : Мандрівець, 2014. 52 с.
9. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання і виховання дітей раннього віку «Соняшник». Тернопіль : Мандрівець, 2014. 88 с.
10. Карпенко Л. А., Винер И. А., Терехина Р. Н., Овчинникова, Н. А., Степанова І. А., Наклонов Ю. І. [та ін.]. Художественная гимнастика. Москва, 2003. 382 с.
11. Карпенко Л. А., Румба О. Г. Теория и методика физической подготовки в художественной гимнастике : учеб. пособие. Москва : Советский спорт, 2014. 264 с.
12. Кононко О. Л., Аксьонова О. П., Аніщук А. М., Артемова Л. В. [та ін.]. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» (нова редакція). Київ : ТОВ «МЦФЕР - Україна», 2019. 488 с.
13. Кулагина И. «Физ-ра», или физическая культура?. Искусство в школе. Москва, 2007. С. 40-43.
14. Огнев'юк В. О. Освітня програма для дітей від двох до семи років «Дитина». [О. Л. Бєленька, Г. В. Богініч, Н. І. Богданець-Білокаленко та ін.]. Київ, 2016. 304 с.
15. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку : [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук] ; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. Київ : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
16. Ротерс Т. Т. Теория и методика развития личности школьника на ритмических занятиях в общеобразовательной школе. Луганск : Альма-матер, 2001. 279 с.

References

1. Bilan O. I. (2017) Programa rozvitku ditini doshkilnogo viku «Ukrayinske doshkilliya» ; za zag. redakciyeyu O. V. Nizkovskoyi. Ternopil : Mandrivec. 256 p. [in Ukrainian]
2. Bilokopitova Zh. A., Nesterova T. V., Deryugina A. M., Bezsonova V. A. (2001) Hudozhnya gimnastika : Navchalna programa dlya dityacho-yunackih sportivnih shkil, specializovanih shkil olimpijskogo rezervu, shkil vishoyi sportivnoyi majsternosti. Kiyiv. 115 p. [in Ukrainian]
3. Borisova Yu. Yu., Gonchar L. V. (2017) Obgruntuvannya programi zanyat z fizichnoyi kulturi dlya ditej 4-go ta 5-go roku zhittya z vikoristannyam elementiv hudozhnoyi gimnastiki. Sportivnij visnik Pridniprov'ya. №3. pp. 14-19. [in Ukrainian]
4. Borisova Yu. Yu., Mohova I. V., Nikolenko L. V. (2012) Metodika pidgotovki pokazovih vistupiv zasobami hudozhnoyi gimnastiki v umovah serednoyi shkoli z divchatami 1-4 klasiv. Visnik Chernigivskogo nacionalnogo pedagogichnogo universitetu imeni T.G. Shevchenka. №98. pp. 69-73. [in Ukrainian]

5. Vilenskij M. Ya. (1994) Socialno-pedagogicheskie determinanty formirovaniya zdorovogo obraza zhizni. Teoriya i praktika fizicheskoy kultury. №9. pp. 9-11. [in Russian]
6. Viner-Usmanova I. A., Kryuchek E. S., Medvedeva E. N., Terehina R. N. (2014) Teoriya i metodika hudozhestvennoj gimnastiki. Artistichnost i puti ee formirovaniya. Moskva : Chelovek. 120 p. (Bibliotekha trenera). [in Russian]
7. Gonchar L. V., Borisova Yu. Yu. (2020) «Hudozhnya gimnastika dlya doshkilnyat». Navchalnij posibnik. Dnipro : «FP Standart-servis». 101 p. [in Ukrainian]
8. Yefimenko M. M. (2014) Programa z fizichnogo viovannya ditej rannogo ta doshkilnogo viku «Kazkova fizkultura». Ternopil : Mandrivec. 52 p. [in Ukrainian]
9. Kaluska L. V. (2014) Kompleksna programa rozvitku, navchannya i viovannya ditej rannogo viku «Sonyashnik». Ternopil : Mandrivec. 88 p. [in Ukrainian]
10. Karpenko L. A., Viner I. A., Terehina R. N., Ovchinnikova, N. A., Stepanova I. A., Naklonov Yu. I. [ta in.]. (2003) Hudozhestvennaya gimnastika. Moskva. 382 p. [in Russian]
11. Karpenko L. A., Rumba O. G. (2014) Teoriya i metodika fizicheskoy podgotovki v hudozhestvennoj gimnastike : ucheb. posobie. Moskva : Sovetskij sport. 264 p. [in Russian]
12. Kononko O. L., Aksonova O. P., Anishuk A. M., Artemova L. V. [ta in.]. (2019) Programa rozvitku ditini doshkilnogo viku «Ya u sviti» (nova redakciya). Kiyiv : TOV «MCFER - Ukrayina». 488 p. [in Ukrainian]
13. Kulagina I. (2007) «Fiz-ra», ili fizicheskaya kultura?. Iskustvo v shkole. Moskva. pp. 40-43. [in Russian]
14. Ognev'yuk V. O. (2016) Osvitnya programa dlya ditej vid dvoh do semi rokov «Ditina». [O. L. Byelyenka, G. V. Boginich, N. I. Bogdanec-Biloskalenko ta in.]. Kiyiv. 304 p. [in Ukrainian]
15. Osvitnya programa «Vpevnenij start» dlya ditej starshogo doshkilnogo viku : [N. V. Gavrish, T. V. Panasyuk, T. O. Pirozhenko, O. S. Rogozyanskij, O. Yu. Hartman, A. S. Shevchuk] (2017) ; Za zag. nauk. red. T. O. Pirozhenko. Kiyiv : Ukrayinska akademiya ditinstva. 80 p. [in Ukrainian]
16. Roters T. T. (2001) Teoriya i metodika razvitiya lichnosti shkolnika na ritmicheskikh zanyatiyah v obsheobrazovatelnoj shkole. Lugansk : Alma-mater. 279 p. [in Russian]

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.1(129).05

УДК: 352.07+796.011.3:616.988.23

Гоней М. М.,

Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ

ІНФОРМАЦІЙНО-МОДУЛЬНА ПРОГРАМА «БАСКЕТБОЛ 3Х3» В ПРАКТИЦІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ СЛУХУ

У концептуальному полі нашого дослідження представлено зміст та структуру інформаційно-модульної програми «Баскетбол 3Х3» як складової методичної основи технології підвищення рівня фізичної підготовленості дітей старшого шкільного віку з вадами слуху з використанням елементів спортивно-орієнтованого фізичного виховання.

Відповідно до результатів проведених нами досліджень, було встановлено позитивні зміни щодо покращення рівня комунікативної здатності серед обстежених дітей (на 47 % в середньому), мотивації до здорового способу життя (на 38 %), позитивного відношення до власного здоров'я (на 56 %).

Представлені в статті результати наукових досліджень продемонстрували певний спектр наукових розробок в напрямку здійснення корекційної діяльності різними принципами в процесі адаптивного фізичного виховання дітей з порушеннями слуху, згідно теми 3.23: «Здоров'яформуючі технології дітей та молоді у процесі адаптивного фізичного виховання».

Ключові слова: інформаційно-модульна програма, баскетбол 3Х3, вади слуху, школярі, адаптивне фізичне виховання.

Гоней Максим Николаевич. Информационно-модульная программа «Баскетбол 3х3» в практике физического воспитания детей с нарушениями слуха. В концептуальном поле нашего исследования представлены содержание и структура информационно-модульной программы «Баскетбол 3Х3» как составляющей методической основы технологии повышения уровня физической подготовленности детей старшего школьного возраста с нарушениями слуха с использованием элементов спортивно-ориентированного физического воспитания.

Согласно результатам проведенных нами исследований, были установлены положительные изменения по улучшению уровня коммуникативной способности среди обследованных детей (на 47% в среднем), мотивации к здоровому образу жизни (на 38%), положительного отношения к собственному здоровью (на 56%) .

Представленные в статье результаты научных исследований продемонстрировали определенный спектр научных разработок в направлении осуществления коррекционной деятельности различными принципами в процессе адаптивного физического воспитания детей с нарушениями слуха, согласно теме 3.23 «Здоровьеформирующие технологии детей и молодежи в процессе адаптивного физического воспитания».

Ключевые слова: информационно-модульная программа, баскетбол 3Х3, недостатки слуха, школьники, адаптивное физическое воспитание.

Hopey Maksym. Information and modular program "Basketball 3x3" in the practice of physical education for children with hearing impairments. The conceptual field of our study presents the content and structure of the information-modular